

Afrapportering til Kulturarvstyrelsen

Titel:

Museet som læringszone – Studietur til Helsinki, Finland

Pulje:

International erfaringsudveksling

Hvilket genstandsfelt/fagområde bygger projektet på?

Netværk og kunstformidling

Hvem er projektets primære målgruppe?

Museumsformidlere

Hvad er projektets formål?

Formålet med studieturen var overordnet at få inspiration, netværke og erfaringsudveksle med andre beslægtede institutioner, som arbejder aktivt med undervisning og formidling i alternative læringsmiljøer. Opholdet var tænkt som en del af en større undersøgelse af "museet som læringszone" med særligt fokus på ARKENs læringsmiljø. Studieturen fungerede som et internat, hvor deltagerne fra ARKEN fokuserede på udviklingen af en læringsstrategi for museet. Samtidig skulle opholdet styrke afdelingens interne samarbejde.

ARKEN Undervisning ønskede at besøge Finland, fordi de udvalgte kulturinstitutioner (Kiasma, Arkki og Emma) er kendte for at arbejde nyskabende med arkitektur- og samtidskunstformidling. På tidligere studieture har ARKEN Undervisning besøgt kulturinstitutioner i England, USA og Sverige. Her har afdelingen ikke haft mulighed for at tage af sted i en større gruppe, hvilket vi ønskede, da vi mente turen ville blive mere udbytterig.

Hver af deltagerne varetager et ansvarsområde, som de fokuserede på ved institutionsbesøgene. På den måde fik vi flere optikker på besøgene samtidig med, at deltagerne havde den samme referenceramme, når indtrykkene og læringsstrategien skulle udvikles og implementeres tilbage på museet.

Fokuspunkter

- Institutionernes læringssyn
- De fysiske rammer
- Undervisningens tilrettelæggelse
- Evalueringskulturen

Indhold:

Studieturen til Finland varede fem dage og var planlagt som besøg på tre forskellige institutioner, hvor vi undersøgte og diskuterede, hvordan de hver især arbejdede med de ovenstående fire fokuspunkter. De tre institutioner var:

1. **Kiasma**, museum for moderne kunst i Helsinki, indviet i 1998. Grundbestanddelen i samlingerne blev med oprettelsen af Statens kunstmuseum i 1990 udskilt fra kunstmuseet Ateneum. Kiasma viser udviklingen i international og især finsk kunst fra 1960'erne og frem. Kiasma er kendt for sin omfattende og nyskabende formidlingspolitik, der har bidraget væsentligt til såvel museets succes, samt en mere udbredt forståelse for samtidskunst. Blandt andet har Kiasma arbejdet aktivt med Outreach i arbejdet med nye brugergrupper og eksperimenteret med at udvide museumsbegrebet. Kiasmas succesrige og anderledes tilgang til kunstformidling

håbende vi at få indblik i ved et besøg på museet, hvor planen var at diskutere de fire fokuspunkter med Undervisningsafdelingen. (www.kiasma.fi)

Hvad fik vi særligt ud af besøget: Kiasmas arbejde med mange forskellige målgrupper var meget interessant. F.eks. havde Undervisningsafdelingen udviklet workshops for forældre med helt små børn, inspireret af babysvømning. I forløbene var familierne rundt i udstillingen, hvorefter babyerne blev stimuleret med sanseindtryk og malede med frugtfarve. I åbningstiden virkede Kiasmas café og indgangsparti som et hænge-ud-sted for et yngre publikum. Vi deltog i Kulturnatten, hvor Kiasma var lukket, men kunstpiloter (unge med tilknytning til museet) holdt fest foran museet med dj's og egenproducerede kunstvideoer, som blev projicerede på museets ydermur.

I 2004 udgav Kiasma Undervisning en pixibog om deres visioner og formidlingspraksis (Taking Contemporary Art to Heart). Afdelingen gav udtryk for, at de var et andet sted i dag, hvorfor de gik med tanker om at udgive en ny version af deres pixiebog.

2. **ARKKI** er den første arkitektskole i Finland for børn og unge, der tilbyder undervisning som fritidsaktivitet. ARKKI tilbyder forskellige kurser i arkitektur og udvikler forløb til skoler, museer og billedskoler. Samtidig udgiver ARKKI publikationer om undervisningsprojekter og arkitektur. Da ARKEN med sin markante bygning også har fokus på arkitekturundervisning og -formidling ville vi gerne etablere et netværk til en relevant sparringspartner ved at besøge ARKKI. Vi håbende at besøget på institutionen ville give os stof til diskussion af museernes læringsmiljø samt perspektivere udviklingen af ARKENs undervisningsmateriale om arkitektur. (www.arkki.net)

Hvad fik vi særligt ud af besøget: ARKKIs lokaler i en gammel kabelfabrik, hvor mange andre kulturinstitutioner og gallerier holdt til, var meget inspirerende. Materialer, modeller, tegninger, fotos og slidte møbler afspejlede et kreativt miljø, hvor mange undervisningsforløb blev gennemført hver uge på finsk, svensk, russisk og engelsk. ARKKI bliver brugt som samarbejdspartner af kommunen, byplanlæggere og arkitekter. På den måde bliver børn og unge involveret i udviklingen af deres by. ARKKI har klart formulerede mål og en filosofi for deres undervisning, som er tilgængelig på deres hjemmeside. På den måde viser de tydeligt hvad de står for og hvad de tilbyder.

3. **EMMA**, museum for moderne kunst, ligger i byen Espoo lidt udenfor Helsinki. Museet blev etableret i 2002 i en bygning, hvor byens kulturhistoriske museer også har til huse. Emma viser sin samling af samtidskunst sideløbende med skiftende udstillinger af finsk og international kunst fra det 20. århundrede til i dag. Lederen af EMMA's undervisningsafdeling var med en kunstformidler på inspirationstur til ARKEN i februar 2009. Her havde vi en god udveksling, hvor begge parter viste interesse for at udvikle sparringsmulighederne. EMMAs Undervisningsafdeling fortalte om deres anderledes tilbud, f.eks. "Kunstfeen", som formidler til de yngste besøgende samt farvecirkelen bygget af puder, som bruges til undervisningen i udstillingerne. Tiltag, som vi ikke er stødt på i andre sammenhænge og som vi gerne ville opleve i praksis. (www.emma.museum)

Hvad fik vi særligt ud af besøget: Museumsvagterne var en del af Undervisningsafdelingen. Derfor var det en anden type vagter end man normalt ser

på museer, primært hjælpsomme unge kunststuderende. EMMA er placeret i et område med mange ældre beboere, derfor har de udviklet projekter særligt til denne målgruppe. Grafittiprojekter med plejehjemmet, hvor beboerne udsmykkede en mur i byen og hvor unge grafittiknitters (unge, som strikker graffiti) udveksler strikketeknikker med ældre. EMMA har ikke skriftligt formuleret deres strategi for formidlingen, men arbejder eksperimenterende og afsøgende i forhold til mange forskellige målgrupper.

Hvilke formidlingsformer er projektet baseret på?

Projektet har indtil videre primært været baseret på mundtlig formidling samt indsamling af inspirationsmateriale i form af trykte materialer og fotos, mens indholdet for projektet har været undersøgelsen af de finske institutioners brug af forskellige formidlingsformer og formidlingsstrategier. Ingen af institutionerne arbejdede med nye medier. Det var primært traditionel dialogbaseret formidling, billedsamtale og workshops, vi blev præsenteret for, men brugt i forhold til nye målgrupper og med et eksperimenterende indhold.

Hvad er projektets resultatet og læringsudbytte?

Projektet har resulteret i ny inspiration, netværk og erfaringsudveksling. Samtidig har vi fået sat fokus på ARKENs læringsmiljø ved at vores praksis er blevet perspektiveret. Både i forhold til institutioner som ligner ARKEN (EMMA og KIASMA) men også i forhold til andre typer læringsinstitutioner (ARKKI). Opholdet væk fra de vante rammer, var med til at skabe et nyt fællesskab for deltagerne, hvor museumsformidling blev diskuteret fra morgen til aften. Fordi opholdet fungerede som et internat, var der tid til fordybelse på en måde, som er svær at finde rum for i hverdagen. Turen blev begyndelsen på udviklingen af ARKEN Undervisnings strategiarbejde, som stadig kræver en indsats, før den er klar til at blive offentliggjort med samme pondus som Kiasma og ARKKI.

Et vigtigt læringsudbytte har været at opleve, at selvom institutionerne ligner hinanden i Finland og Danmark, og vi i mange henseender trækker på de samme referencerammer både læringsmæssigt og kunstteoretisk, så har vi meget at lære hinanden f.eks. at gå efter andre målgrupper (babyer og plejehjemsbeboere) eller bruge andre metoder (nye medier). Samtidig kan vi hente inspiration i hinandens læringsprofiler, fordi vi stiller nye spørgsmål, når vi kommer udefra.

Turen gav også lejlighed til at besøge andre institutioner blandt andet Tennishalle, Alvar Alto Studio og Designmuseet. Steder der igen perspektiverede vores praksis og selvforståelse som museum. F.eks. er Helsinkis kunstmuseum placeret midt i et indkøbscenter (Tennishalle), hvor udstillingen om Surrealism and Beyond blev udbudt som en vare på linje med Wendys burgere eller en tur i biografen.

Diskussionerne har været meget udbytterige for ARKEN Undervisning, fordi vi har haft en unik og lærerig oplevelse sammen. Diskussioner, som vi både har haft indbyrdes og har bragt videre i andre sammenhænge. F.eks. drog Skoletjenesten Sjælland nytte af vores erfaringer, da de skulle på studietur til Helsinki i november. Derudover har vi præsenteret og diskuteret Kiasmas pixibog i vores forskningssamarbejde DREAM (læring 2.0). Vi har rettet henvendelse til ODMs internationale formidlingsseminar og MiD, hvor vi venter på svar på, om vi skal komme med et oplæg/artikel.

Kontaktperson:

Christina Papsø Weber

Institution:

ARKEN Museum for Moderne Kunst

Web:
www.arken.dk

Samarbejdspartnere:
KIASMA (www.kiasma.fi)

ARKKI (www.arkki.net)

EMMA (www.emma.museum)